

بهای آب و منابع طبیعی در خدمت اقتصاد ملی

ششم اردکانی
کارشناس اقتصادی

۱- آب شیرین کن‌های بندرعباس به کار افتادند تا سالانه حدود ۳ میلیارد متر مکعب آب صنعتی از دریا استحصال شود و به فلات مرکزی ایران انتقال یابد.

۲- این آب شیرین کن‌ها روش حرارتی و تبخیر آب دریا را به کار نمی برند و به‌طور مستقیم هیچ کاستی و کزی نه در محیط‌زیست دریایی و نه در

ماوراء دریا به‌وجود نمی آورند.

۳- این آب شیرین کن‌ها روش اسموس دارونه را به کار گرفته‌اند و بجزغشاهای اسموسی همه کار این پروژه ایرانی و ملی است.

۴- بهای تمام شده این آب درمحل‌های مصرف در استان‌های کرمان ویزد، چهار یورو در هر متر مکعب است.

۵- شادی من از این پروژه دو چندان است، چون حدود ۳۰ سال پیش که مأمور آبادانی جزیره قشم شدم راه‌اندازی یک آب دریا شیرین کن با ظرفیت روزانه بیست هزار متر مکعب کار آسانی بود ولی اجرای آن برای مردم محلی به معجزه می‌مانست.

۶- البته در ایران مرکزی پسماند این آب پس از مصرف در صنعت در سرفره‌های زیرزمینی فرو می‌رود و پس از سال‌ها تاز منفی بر سرفره‌های آب می‌افزاید.

۷- این پروژه نشان می‌دهد که آب خام موجود در سرفره ارزشی معادل چهار یورو دارد و عصر حراج منابع آبی کشور به سر آمده است.

۸- در فرهنگ ایرانی و اسلامی آب پیش از مصرف به‌مثابه مایه ثروت قیمت داشته است و در فلات مرکزی معیار اندازه‌گیری «جرعه» بوده و هست و این فرهنگ درست با مبانی علم اقتصاد تطبیق دارد.

۹- اساس این کار اصل The Value of Natural Endowment in place است (ارزش منابع طبیعی در محل ذخیره)

۱۰- در زمان استخراج نفت بر اساس امتیازنامه استعماری داری، شرکت نفت انگلیسی، طی یک برنامه حساب شده قیمت ذخیره نفتی Oil in Place را در هزینه تمام شده نفت استخراج منظور نمی کرد برای اینکه بتواند ارزش ذاتی نفت ایران را تاج کند.

۱۱- متأسفانه این میراث شوم در تعیین قیمت نفت برای مصارف داخلی حساب نمی‌آید و همگان در خوردن سرمایه آیندگان مسابقه می‌دهیم.

۱۲- شگفتا که این انحراف نفتی در تعبیر ارزش منابع ملی را دولت‌ها به آب و هوا تعمیم داده‌اند و بویژه ۷۰ سال است بر کمیاب‌ترین منبع حیات یعنی، آب، جذب حراج هدر مصرفی زده‌اند.

۱۳- در قانون معادن بر اساس نظر فقهای عظام، قیمت ماده معدنی برای تعیین حقوق دولتی تصویب شده و اکنون وقت این است که اصل ارزش ذاتی منابع طبیعی به آب و هوا تعمیم داده شود و از رانت‌خواری در این موارد هم اجتناب شود.

۱۴- در مورد آب، بهای خام آن مساوی قیمت تمام شده آب شیرین از آب دریا در کنار ساحل است که مصرف کننده باید هزینه‌های انتقال آن را نیز به تناسب مسافت بپردازد.

سخن آخر و استنتاجی اینکه این نوع فرآیندها را، مانند استحصال آب شیرین از آب شور دریا، باید در یک سیستم اقتصادی جامع برنامه‌ریزی کرد.

چون برق مورد نیاز برای تولید هر متر مکعب آب اسموس حدود چهار کیلو وات ساعت است، برای تولید سه میلیارد متر مکعب آب شیرین سالانه به دوازده میلیارد کیلووات ساعت نیاز است که بویژه در فصول گرم سال در جنوب کشور و حداقل در حوزه بندرعباس، این نیاز جدید شبکه سراسری برق کشور را ناپایدارتر می‌کند. راه کار در یک سیستم جامع Integrated System این بود که این مقدار برق را شرکت تولیدکننده آب تولید می‌کرد نه اینکه به سیستم تولیدی شبکه برق کشور اویزان شود. چون متأسفانه بهای برق را دولت برای آب شیرین کردن، نرخ اشتباه برق کشاورزی منظور می‌کند.

راهکار این بود که نصف برق مورد نیاز را باتوربین حرارتی در کنار آب شیرین کن‌ها تولید می‌کردیم و از آب خنک کننده توربین آب شیرین استحصال می‌کردیم. در این سیستم که تولید هم زمان برق و آب نامیده می‌شود (MED) یک‌سوم حجم آب گرمی که از دریا گرفته می‌شود تبدیل به آب شیرین می‌شود و به محصول پروژه به مقدار چشمگیری می‌افزاید.

در همین شیوه با ظرفیت نصف دیگر نیاز برق را با پل‌های خورشیدی با بهره‌وری بالا در ارتفاعات یزد و کرمان می‌باید تولید و با تزریق آن به شبکه کشور پایداری می‌افزودیم.

از آنجا که برق خورشیدی را وزارت نیرو ۹۶۰ تومان برای هر کیلووات ساعت می‌خرد و چون برای تولید هر متر مکعب آب اسموسی چهار کیلووات برق لازم است با احتساب نرخ برق مصرفی ۱۶۰ تومان، شرکت تولیدی آب برای هر متر مکعب آب ۳۲۰۰ تومان صرفه جویی می‌کند. اگر نصف آب تولیدی در طی سال بهنگام روز باشد، صرفه جویی سالانه در تولید آب برابر چهار هزار و هشتصد میلیارد تومان می‌شود. چون سیاستگذاری در آب برق در یک وزارتخانه متمرکز است از جناب دکتر ادکانیان وزیر محترم نیرو و همکارانشان انتظار می‌رود که مدل جامع نگری Integrated را برای تولید توام آب و برق در نظر می‌گرفتند و بر افتخارات ملی دریا پروژه شایان افتخار می‌افزودند.

برق رسانی به ۶۲۵ روستای فاقد برق تا پایان سال ۱۴۰۰

سختگوی صنعت برق با اشاره به اینکه از ابتدای امسال تاکنون ۱۵۰ روستا برق‌رسانی شده است، از برنامه‌ریزی برای برق‌رسانی به ۶۲۵ روستای فاقد برق تا پایان سال ۱۴۰۰ خبر داد.

مصطفی رجبی مشهدی، با بیان اینکه برق‌رسانی به روستاها بر مبنای آمار سرشماری نفوس و مسکن انجام می‌شود، گفت: برق‌رسانی به ۶۲۵ روستای فاقد برق تا پایان دولت دوازدهم انجام می‌شود.

وی با اشاره به اینکه از ابتدای امسال تاکنون ۱۵۰ روستا برق‌رسانی شده است، افزود: با انجام این پروژه، ده هزار و ۳۰ خانوار از طریق احداث ۳۰۰ کیلومتر شبکه و نصب ۱۷۰ دستگاه ترانسفورماتور با ۶۰۵ مگاوات آمپر برق دار شدند.

سختگوی صنعت برق با بیان اینکه در ۶ ماهه ابتدای سال جاری در هر روز کاری حدود یک روستا برق دار شده است، ادامه داد: با توجه به برق‌رسانی به ۲ هزار و ۹۲۹ روستا در دولت تدبیر و امید، به طور میانگین هر هفته به هشت روستا در این دولت برق‌رسانی شده است. نزدیک به ۶۰ درصد روستاهای برق دار شده از طریق سیستم‌های تجدیدپذیر، طی ۷ سال گذشته انجام شده است. با برنامه‌ریزی انجام شده به ۲۴۰ روستای دیگر نیز تا اسفندماه برق‌رسانی می‌شود. این مقام مسئول با اشاره به اینکه در این میان برق‌رسانی به ۹ روستا از طریق انرژی‌های نو انجام می‌شود، اظهار داشت: همچنین برق‌رسانی به ۲۰ هزار خانوار شتایر کوچنده فاقد برق نیز برنامه‌ریزی شده است.

سختگوی صنعت برق گفت: تاکنون به ۵۷ هزار و ۵۷۰ روستا برق‌رسانی شده است که به طور میانگین پس از انقلاب در هر روز ۴ روستا برق دار شده است.

وی تعداد روستاهای برق دار شده توسط انرژی خورشیدی را نیز ۲۴۱ روستا عنوان کرد و توضیح داد: آمارهای بین‌المللی همگی نشانگر آن است که ضریب برق‌رسانی به روستاها در ایران از میانگین جهانی بالاتر است.

رجبی مشهدی با بیان اینکه نتیجه دسترسی به برق در جمعیت روستایی ایران دارای وضعیت بسیار مناسبی است، ادامه داد: بر اساس اطلاعات ثبت شده در سایت آژانس بین‌المللی انرژی در سال ۲۰۱۹، آخرین وضعیت دسترسی جمعیت روستایی به برق در جهان ۷۹ درصد و بر اساس آمار رسمی ثبت شده در کشور، آمار دسترسی به برق جمعیت روستایی ایران ۹۹٫۷ درصد است. **امهر**

«ایران» از چگونگی حمایت از تولیدکنندگان گزارش می‌دهد

فروش اعتباری، راه تأمین نقدینگی تولید کنندگان

مرحان اسلامی فر

خبرنگار

وزارت صمت با چند راهکار ساده می‌تواند فضای نفس کشیدن را برای بخش خصوصی ایجاد کند، اولین راهکار بهبود فضای کسب و کار است که اگر این وزارتخانه در تصمیم‌گیری خود یک کرسی به بخش خصوصی و تشکل‌ها بدهد می‌تواند از این خان عبور کند؛ طی این سال‌ها در هیچ تصمیم‌گیری بخش خصوصی نتوانسته قبل از ابلاغ بخشنامه، اظهار نظر کند.

نکته دیگر که به نظر می‌رسد چالش اکثر تولیدکنندگان است قیمت تولیدات صنایع بالا دستی است. خیلی از تولیدکنندگان عنوان می‌کنند که نمی‌توانند مواد اولیه را از کارخانه و بورس کالا خریداری کنند و مجبور هستند برای فعال بودن واحد تولیدی مواد اولیه را از بازار با قیمت بالا خریداری کنند.

لذا این گروه پیشنهاد فروش اعتباری در بورس کالا را می‌دهند و اعتقاد دارند که چنین امری می‌تواند باعث کاهش ۱۰ الی ۱۵ درصدی قیمت نهایی کالاها شود. با این اوصاف وزارت صمت عنوان می‌کند که در تمام تصمیم‌گیری‌ها از بخش خصوصی نظرخواهی می‌کند و سعی بر این است تصمیمی که قرار است ابلاغ شود به ضرر تولیدکنندگان نباشد.

فعالان اقتصادی می‌گویند با اینکه در سخت‌ترین شرایط تحریمی به سر می‌بریم اما وزارت صمت می‌تواند گره مشکلات این حوزه را با دست باز کند.

■ **فروش اعتباری گره‌ها را باز می‌کند**
علیرضا کلاهی عضو اتاق بازرگانی ایران درباره اینکه وزارت صمت در کوتاه مدت چگونه می‌تواند به واحدهای صنعتی و تولیدی کمک کند تا از چالش‌های و به وجود آمده عبور کنند به «ایران» گفت: «در حال حاضر با افزایش قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید مردم بازار سرکوب شده و مشکلات متعددی در بخش تولیدی، صنعتی و صنفی ایجاد شده است؛ برای برون رفت از چالش‌های عنوان شده بخش خصوصی پیشنهاد فروش اعتباری مواد اولیه در بورس کالا را به وزارت صمت داده و امیدواریم که این امر به صورت جدی دنبال شود.»

او ادامه داد: «واحدهای صنعتی

به علت کمبود نقدینگی نمی‌توانند مواد اولیه خریداری کنند، لذا برای برون رفت از چنین معضلی فروش اعتباری مواد اولیه بسیار کارساز خواهد بود، زمانی که تولیدکنندگان مواد اولیه داشته باشند کاهش تولید جبران می‌شود و حتی قیمت کالاها ۱۰ درصد کاهش پیدا می‌کند.»

کلاهی خاطرنشان کرد: «از آنجا که تولید به دلایل اشاره شده روند کاهشی پیدا کرده است، صادرات هم تحت تأثیر قرار می‌گیرد از اینرو تولیدکنندگان نمی‌توانند در بازارهای صادراتی حضور پیدا کنند و این امر به منزله کاهش درآمدهای ارزی کشور است.»

■ **منابع مالی نباید دور ریخته شود**
عضو اتاق بازرگانی ایران در پاسخ به این سؤال که برای فعالیتهایی که در این روزها می‌خواهند شکل بگیرند وزارت صمت چه حمایت‌هایی می‌تواند داشته باشد، گفت: «اگر قرار است حمایت و پشتیبانی صورت گیرد بهتر است که واحدهای سربای موجود حمایت مالی شود؛ سوق دادن منابع مالی به سمت واحدهای صنعتی که مشکل مدیریتی دارند و از چرخه

صنعت در حال خروج هستند به منزله دور ریختن منابع است.» او با بیان اینکه می‌توان رتبه اعتباری مواد اولیه در بورس کالا به جهت نقدینگی و سود خالص بالایی که صنایع بالا دستی دارند شدنی است، این گروه منابع مالی بزرگی دارند که اگر مانند اکنون پارک شده باقی بماند باعث افزایش نرخ تورم می‌شود؛ صنایع بالا دستی که فولادی‌ها، پتروشیمی‌ها، معدنی و... را شامل می‌شوند به جهت خصولتی بودن، لابی قدرتمندی (صنایع بالا دستی) دارند حال باید دید با پیشنهاد اتاق بازرگانی وزارت صمت تا چقدر می‌تواند در جهت کمک به صنایع کوچک گام عملیاتی بردارد و فرصتی برای صنایع کوچک ایجاد کند تا بتوان از صنایع بالا دستی مواد اولیه را به صورت اعتباری و ۶ ماهه خریداری کرد.»

■ **فضای کسب و کار نیاز به دیده شدن دارد**

عباس جبالبارزی نایب رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی ایران گفت: «اگر از نظر و دیدگاه بخش خصوصی و تشکل‌ها استفاده شود خیلی از تصمیم‌ها کارشناسی‌تر، پخته‌تر و قابل اجرائی می‌شود؛ اما وقتی نظر بخش خصوصی پرسیده نمی‌شود احتمال اینکه آن تصمیم دست و پای تولیدکننده و سرمایه‌گذار را ببندد زیاد است.»

او افزود: «یکی از تصمیم‌هایی که اخیراً وزارت صمت گرفته و باعث شده مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد کند، جلوگیری از پرداخت وام به تولیدات مشابه است. در اینجا چند چالش وجود دارد اینکه این وام به صنایع اشباع جدید داده نمی‌شود و یا تمام صنایع فعلی را شامل می‌شود؟ دوم اینکه بانک‌ها چگونه صنایع

باید در اولین گام به سمت بهبود فضای کسب و کار رفت.» او با بیان اینکه می‌توان رتبه فضای کسب و کار را دو رقمی و در یک دوره ۶ ماهه به ۵۰ رساند، تصریح کرد: «دومین نکته‌ای که به وزارت صمت پیشنهاد می‌شود این بزرگی دارند که در تمام تصمیم‌گیری‌های خود ماده ۳ و ۲ قانون بهبود فضای کسب و کار را رعایت کند، در این قانون به صراحت آمده است که هر تصمیمی که دولت می‌خواهد اتخاذ کند نظر تشکل، بخش خصوصی و اتاق بازرگانی را بگیرد. به رغم وجود چنین قانونی شاهد این هستیم که وزارت صمت از بخش خصوصی هیچ مشورتی نمی‌گیرد و همواره در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مستقل عمل می‌کند.»

■ **دست و پای تولیدکننده را نبندید**

نایب رئیس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی ایران گفت: «اگر از نظر و دیدگاه بخش خصوصی و تشکل‌ها استفاده شود خیلی از تصمیم‌ها کارشناسی‌تر، پخته‌تر و قابل اجرائی می‌شود؛ اما وقتی نظر بخش خصوصی پرسیده نمی‌شود احتمال اینکه آن تصمیم دست و پای تولیدکننده و سرمایه‌گذار را

ببندد زیاد است.» او افزود: «یکی از تصمیم‌هایی که اخیراً وزارت صمت گرفته و باعث شده مشکلاتی را برای تولیدکنندگان ایجاد کند، جلوگیری از پرداخت وام به تولیدات مشابه است. در اینجا چند چالش وجود دارد اینکه این وام به صنایع اشباع جدید داده نمی‌شود و یا تمام صنایع فعلی را شامل می‌شود؟ دوم اینکه بانک‌ها چگونه صنایع

حاتمی درباره اهمیت طرح ذخیره‌سازی سراج قم تصریح کرد: با توجه به روند افزایش مصرف گاز در کشور و سیاستگذاری شرکت ملی نفت ایران برای تضمین و تأمین سوخت در فصل سرد سال، تبدیل مخزن تخلیه شده سراج قم به‌عنوان مخزن ذخیره‌سازی در دستور کار قرار گرفت. همچنین موقعیت جغرافیایی مناسب، مجاورت آن به استان تهران و خط لوله سراسر شمالی گاز، ضرورت ساخت سراج قم را در چشاندان نمود تا در اوج مصرف گاز در فصل زمستان خللی در خدمت‌رسانی به هموطنان ایجاد نشود. **ایرنا**

لاستیک‌های دیو شده قبل از سال ۹۹ اقدام نمایند. علاوه براین کلیه محموله‌های مواد اولیه ترخیص شده از تاریخ ۲۰ فروردین ماه امسال لغایت اول خرداد ماه امسال به‌دلیل عدم اعلام قیمت محصولات نهایی تولید شده توسط سازمان حمایت و فروش به قیمت مصوب قبلی مشمول اخذ مابه التفاوت نرخ ارز نیستند. **اتسینم**

فراخوان وزارت صنت برای شناسایی گلوگاه‌های تولید و تجارت

معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد: از همه فعالان بخش تولید و تجارت، صاحب‌نظران و تشکل‌های بخش خصوصی خواسته شده تا گلوگاه‌های مرتبط با وزارتخانه را اعلام کنند.

سعید زرنزدی در جلسه کارگروه بهبود فضای کسب‌وکار افزود: اصلاح فرآیندها و حذف رویه‌های مخل حوزه تولید و تجارت در راستای بهبود فضای کسب‌وکار در دستور کار قرار دارد. وی گفت: شناسایی گلوگاه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت که منجر به کندی فعالیت‌ها و بروز نارضایتی‌هایی در ذی‌نفعان شده و رفع آنها را با جدیت دنبال خواهیم کرد. زرنزدی خاطرنشان‌کرد: در این خصوص از بسیاری تشکل‌ها و فعالان این بخش درخواست کرده‌ایم موضوعات را منعکس کنند. **ایرنا**

قیمت این کالا در کارخانه ۱۶ هزار تومان و قیمت در بازار آزاد ۳۰ هزار تومان است. چرا باید قیمت محصولات صنایع بالا دستی در بازار با قیمت‌های نجومی همراه باشد و دلالت اجازه ندهند که مواد اولیه با قیمت مناسب به دست تولیدکنندگان برسد؟ وی ادامه داد: «اگر وزارت صمت معدنی‌ها و پتروشیمی‌ها را کنترل کند، پس اجازه دهد واردات آزاد شود تا هزینه تولید کاهش پیدا کند و ما مجبور به خرید مواد اولیه گران‌تر داخلی نباشیم؛ صنایعی که مشمول قیمت‌گذاری هستند مانند لوازم خانگی چگونه با گرانی مواد اولیه ادامه فعالیت دهند؟»

■ **واگذاری تصمیم‌ها به استان‌ها**

جبالبارزی تصریح کرد: «نکته دیگری که وزارت صمت در کوتاه مدت می‌تواند پیگیری کند، تفویض صد درصدی اختیارات این مجموعه به استان‌ها است؛ اگر استان‌ها بتوانند به صورت مستقل تصمیم‌گیری کنند، خیلی از مشکلات تولید حل خواهد شد و سرعت عمل هم بیشتر می‌شود.»

وی تأکید کرد: «وزارت صمت با بانک مرکزی مذاکره کند تا صادرکنندگان مانند سنوات گذشته صادرات ریالی به عراق و افغانستان عراق و افغانستان وارد ایران می‌شوند و خرید ریالی می‌کنند و این امر باعث شده تجار ایرانی بازار صادراتی خود را از دست بدهند و این امر می‌تواند در آینده بر تولید هم اثر بگذارد.»

آغاز توزیع برنج وارداتی

معاون امور بازرگانی و توسعه تجارت سازمان صنعت، معدن و تجارت (صمت) استان تهران اعلام کرد که توزیع ۵۰۰ تن سهمیه برنج وارداتی به قیمت هر کیلو ۱۸ هزار و ۵۰۰ تومان برای عرضه در خرده‌فروشی‌ها در سطح استان تهران آغاز شده است.

مجتبی شیریقاضی، اظهار کرد: توزیع ۵۰۰ تن سهمیه برنج وارداتی (هندی ۱۱۲۱) در کیسه‌های ۱۰ کیلویی به قیمت هر کیلو ۱۸ هزار و ۵۰۰ تومان برای عرضه در خرده‌فروشی‌ها در سطح استان تهران آغاز شده است. به گفته وی، توزیع در تهران و شهرستان‌های تابعه در شبکه‌های منتخب شامل فروشگاه‌های زنجیره‌ای، سازمان میادین میوه و تره بار شهرداری و صنوف منتخب انجام می‌شود.

این مقام مسئول همچنین اعلام کرد که توزیع کالاهای اساسی از جمله روغن نباتی و مرغ منجمد نیز انجام شده و تا تثبیت قیمت‌ها ادامه خواهد داشت. شیرقاضی همچنین از تخصیص شکر مورد نیاز تا پایان سال جاری از محل تولید داخل خبر داد و گفت که تا پایان سال ۳۳ هزار تن شکر مصرف خنوار در تهران توزیع می‌شود.

وی با بیان اینکه نرخ مصوب مصرف کننده در قالب بسته‌بندی یک کیلوگرمی ۸۷۰۰ تومان است که پیش‌تر از سوی سازمان حمایت مصرف کنندگان وتولیدکنندگان اعلام شده بود، تأکید کرد که نظارت لازم جهت عرضه در شبکه‌های توزیع شامل فروشگاه‌های زنجیره‌ای سازمان میادین میوه و تره بار شهرداری، فروشگاه‌ها وتعاونی‌های مصرف و رعایت قیمت‌های مصوب توسط بازرسان سازمان صمت و اتاق اصناف وتغذیرات حکومتی انجام می‌شود. **ایسنا**

کاهش تدریجی قیمت پوشک

معاون دفتر برنامه‌ریزی تأمین، توزیع و تنظیم بازار وزارت صمت از کاهش تدریجی قیمت پوشک بچه در بازار خبر داد.

سعید صامعی با اعلام این خبر افزود: در حوزه تولید پوشک بچه مشکلی نداریم، اما ۷۰ درصد از مواد اولیه تولید پوشک وارداتی و متأثر از نرخ ارز است و به‌علت کمبود این مواد قیمت پوشک در هفته‌های اخیر بالا رفته بود. وی از برنامه‌ریزی برای متعادل شدن قیمت پوشک خبر داد و تصریح کرد: مقرر شد ترخیص این مواد از گمرکات به‌صورت اعتباری انجام شود و بانک مرکزی ارز مورد نیاز برای این موضوع را نیز تأمین کند. معاون دفتر برنامه‌ریزی تأمین، توزیع و تنظیم بازار وزارت صمت اضافه کرد: همچنین در راستای قطع وابستگی خودکفایی تمهیدات لازم برای تولید داخلی مواد اولیه پوشک که امکان تولید داخل دارند انجام شده است، صامعی تصریح کرد: با تمهیدات و مجموعه اقدامات انجام شده شاهد کاهش تدریجی قیمت پوشک خواهیم بود. **ایلنا**